

**Південноукраїнська організація
«Центр філологічних досліджень»**

**Міжнародна науково-практична
конференція**

**«РОЗВИТОК ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ
ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ»**

23–24 жовтня 2020 р.

ЧАСТИНА II

**Одеса
2020**

УДК 80(4+477)(063)

Р64

Р64 **Розвиток філологічних наук: європейські практики та національні перспективи:** Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 23–24 жовтня 2020 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2020. – Ч. 2. – 128 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку рішенням Правління ГО «Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень» від 26 жовтня 2020 р. (протокол № 151).

УДК 80(4+477)(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 7. СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРА

Хо́да Л. Д.

РЕАЛЬНІСТЬ ТА ФАНТАЗІЯ В ОПОВІДАННІ
ДУШАНА МІТАНИ «НІЧНІ ВІСТІ» 7

НАПРЯМ 8. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Аніканова Л. О.

КОМУНІКАТИВНА ТАКТИКА ПРОТИСТАВЛЕННЯ
У МОВЛЕННІ БОРИСА ДЖОНСОНА 11

Базарова И. В.

ТЕМАТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЖАНРА
СВЕТСКОЙ БЕСЕДЫ 13

Біла О. В.

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ЄВФЕМІЗМІВ І ДИСФЕМІЗМИ
НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКИХ СТАТТЕЙ 16

Братівник В. А.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ
НАЗВ ФРАНЦУЗЬКИХ КІНОФІЛЬМІВ 19

Бурмістрова А. В., Левчук О. А.

ВІДОБРАЖЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТА
У ВНУТРІШНІЙ ФОРМІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ 21

Воротна А. Г.

ПРОТОТИПОВА СИТУАЦІЯ СУМНІВУ
ТА ЇЇ МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ 24

Голуб С. М.

ЛАТИНСЬКА ТА ІНШІ ІНОЗЕМНІ МОВИ В КОНТЕКСТІ
КОГНІТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ 28

Грабовецька Р. П.

ОСОБЛИВОСТІ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕННЯ
У ДИСКУРСІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОДИ 31

Коротько О. В.

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
МОВЛЕННЄВОЇ ПОВЕДІНКИ АДРЕСАНТА
АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО НАВЧАЛЬНОГО ВЕБІНАРУ 35

Костенюк Д. М. ОСОБЛИВОСТ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕТНІЧНО-МОРАЛЬНИХ КОНЦЕПТІВ «ГРІХ» ТА «СОРОМ» В УКРАЇНСЬКИХ ТА ФРАНЦУЗЬКИХ МОВНИХ КАРТИНАХ	38
Костенюк Д. М. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТІВ «ГРІХ» ТА «СОРОМ» У МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ	43
Крупіца Є. Є. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ ТРЕВЕЛ-БЛОГІВ.....	47
Люта О. В. АЛЮЗІЇ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ДЖ. ФАУЛЗА КРІЗЬ ПРИЗМУ КУЛЬТУРНОГО КОДУ	51
Науменко Г. О. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА КОМУНІКАТИВНИХ ТАБУ В БРИТАНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ.....	55
Прокопенко Ю. В. АНГЛІЙСЬКІ КОЛОКАЦІЇ ЯК ПРОЯВ ОБМЕЖЕНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ СПОЛУЧУВАНОСТІ	59
Проніна Г. М. ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПИСЬМОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ INSTAGRAM: ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ	62
Торчуні О. Ю. COLORATIVE ADDICTIVE UNITS WITH SECONDARY COLOR SEMANTICS.....	65
Цвігун Ю. О. ЕКСПРЕСИВНО-СТИЛІСТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ «ГОЛОВА ТА ЇЇ ЧАСТИНИ» У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	68
Шапаренко Е. Е. ВПЛИВ КОРЕНЕВОЇ ГРАФЕМИ НА ЗНАЧЕННЯ ІЄРОГЛІФІВ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	74
Широкова І. І. КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ В ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ В. БЛЕЙКА: INNOCENCE / НЕВИННІСТЬ.....	77

Яценко Н. В. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТУ МІСТИЧНОГО В РОМАНІ С. КІНГА «СЯЙВО»	80
--	----

НАПРЯМ 9. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ, ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Лященко К. І. ХУДОЖНЯ РЕЦЕПЦІЯ БІБЛІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ.....	83
---	----

НАПРЯМ 10. ФОЛЬКЛОРИСТИКА

Рахно К. Ю. КЕРАМОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАРОДОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДОКІЇ ГУМЕННОЇ.....	85
---	----

НАПРЯМ 11. ЛІТЕРАТУРНЕ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ТА ТЕКСТОЛОГІЯ

Воробйова В. Є. КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИГУКУ ЯК ЧАСТИН МОВИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ ДЖОДЖО МОЙЕС «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ»	89
Почапська Г. С., Борисова Т. С. ПРОФІЛЮВАННЯ ХУДОЖНЬОГО КОНЦЕПТУ <i>ЖІНКА</i> В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	93

НАПРЯМ 12. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Безпальченко К. Р. РОЛЬ САТ-ІНСТРУМЕНТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА	98
Ваняркін В. М. АДЕКВАТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЛІНГВІСТИЧНА ПРОБЛЕМА	101
Гончарук В. В. КЛАСИФІКАЦІЯ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	104
Діденко Л. О. МИСТЕЦТВО ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	107

Kalinichenko T. M. ELABORATION DE DICTIONNAIRE BILINGUE DES EXPRESSIONS JURIDIQUES	109
Матвєєв С. М. РІВЕНЬ АДЕКВАТНОСТІ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ ВИКОНАНИХ СИСТЕМАМИ GOOGLE TRANSLATE, PROMT ТА MICROSOFT TRANSLATE) ...	111
Мізерна М. П. ПЕРЕДАЧА ВЛАСНИХ НАЗВ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОВІСТІ-АНТИУТОПІЇ ДЖ. ОРВЕЛЛА «ANIMAL FARM»: АЛЕГОРИЧНІСТЬ ТА ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	115
Міскевич Д. О. ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР.....	118
Позднякова К. Р. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ТРАГЕДІЙНОГО ЗМІСТУ РОМАНУ І. ШОУ «БАГАЧ, БІДНЯК».....	121
Філоненко Є. О. СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГАСТРОНОМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЮ.....	124

НАПРЯМ 11. ЛІТЕРАТУРНЕ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ТА ТЕКСТОЛОГІЯ

Воробйова В. Є.

студентка III курсу кафедри англійської філології і перекладу
факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИГУКУ ЯК ЧАСТИН МОВИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ ДЖОДЖО МОЙЕС «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ»

Світова література містить різноманітну кількість творів, які стали спадком не однієї держави. Завдяки літературним творам автори виражають власний внутрішній світ та намагаються поділитися ним з читачами. Для цього письменники підбирають особливі жанрово-стилістичні засоби, прийоми та методи передачі почуттів, емоцій, вражень, установок. Тобто саме по собі завдання передачі сенсу є непростим і нетривіальним. Очевидно, що за таких умов будь-яка не авторська інтерпретація тексту може докорінно змінити ідею та задум твору. Саме ця проблема окреслює основну перекладацьку дилему.

Важливим критерієм в точному сприйнятті читача є адекватний переклад твору. Англійська мова багата на діалектизми, тому не одразу можливо надати точний переклад без редагування і уточнення. Відтак, порівняння двох мовних одиниць та їх особливостей є провідним завданням лінгвістики. Завдяки компаративному аналізу ми можемо дізнатись про особливості інших культур не тільки на рівні спілкування, а й на рівні граматики, лексики, фонетики стилістики тощо. Тому «перекладач має володіти широким спектром перекладацьких прийомів на рівні не однієї мовної системи» [2, с. 25]. Мусимо визнати, що незнання загального не звільняє перекладача від відповідальності за адекватну передачу авторського задуму.

Першим з чим зіштовхується перекладач – це реалізація синтаксичного рівня експресивності англійської мови, оскільки система механізмів мови має завдання відтворювати мовленнєві одиниці. Об'єктом синтаксису як науки є дослідження висловлювань у структурному та функціональному вигляді. Просте речення – єдина універсальна синтаксична одиниця для всіх мов. Синтаксичний рівень

має експресивну складову, де емоції відтворюються в окличних, питальних, еліптичних, інвертованих та вставних елементах. Висока концентрація емоцій виникає внаслідок повторів, незакінченістю синтаксичних структур чи їх перериву. Деякі закономірності у вираженні емоцій можна простежити в таких синтаксичних структурах, наприклад, для вираження подиву/здивування характерні питальні, питально-заперечні структури, повтори та незакінченість речень. Вигуки (Interjections) – особливі звуки слова та фрази, які використовують для вираження емоцій в певних життєвих ситуаціях. Для того щоб показати способи перекладу вигуків, слід застосувати компаративний аналіз текстів.

Доцільним матеріалом дослідження є твір англійської романістки – Джоджо Мойес. Любовний роман відомої авторки «До зустрічі з тобою» є бестселером 2012 року не тільки в англійських країнах, а й по всьому світу. Роман відомої романістки Джоджо Мойес «До зустрічі з тобою» є вагомим внеском міжкультурних відмінностей у побудові речень. Вигуки взяті із твору висвітлили колорит англійських країн, та способи інтерпретацій українською мовою.

Перед тим як розглянути оригінальний текст роману та мову перекладу, слід заглибитись у диференціацію вигуків для більш чіткого розуміння аналізу тексту, який був перекладений багатьма мовами. Завдяки вигукам людина може показати радість, захоплення, сум, нерішучість, здивованість, незадоволення та ін. Вигуки не мають граматичного значення, як правило, вони не мають синтаксичної зв'язки між словами у реченні.

У низці філологічних досліджень було обґрунтовано, що відтворення граматичної форми оригіналу не є метою перекладу [3, с. 28] Предметом нашого наукового інтересу є трансформація при перекладі емоцій, зокрема, вигуків. Вигуки у науковій літературі прийнято ділити на три групи, а саме:

1. Емоційні вигуки прийнято ділити на два підрозділи (позитивні та негативні емоції). Наприклад: 1.1.) позитивні: Ah! – Ах! А! (радість, захоплення, здивування); Аye! – Слухаюсь! (згода); Eh? – А? (здивованість, надія на згоду слухача); Now now! – Ну-ну! Не треба! (дружній протест); Whee! – Ура! (радість, здивованість); Yum! – Ням-ням! (вираження задоволення, найчастіше стосується їжі).

1.2. Негативні: Ahem! – Хм! (недовіра, іронія); Aw! – Ой! (недовіра, іноді співчуття); Ew – Фу! (відраза); Eek! – Ой! (переляк); Har-dee-har! – Ха-ха! (саркастична насмішка); Isk! – Фу! (відраза); Ouch! – Ой! Ух! Ох! (біль, переляк); Tsk-tsk! – Ц-ц-ц! (презирство); Uh-uh! – Ні-ні! (незгода); Yikes! – Ой, вибачте! (потрясіння).

2. Спонукальні вигуки – виражають наказ, спонування до будь-якої дії. Наприклад: Hush! – Тсс! Тихше!; Hey! – Гей! (використовують для звертання уваги); Now! – Зараз! Ну! (виконувати дію); Hiss! – Тсс! Тихше! (наказ – мовчати); Oh! – Агов! (для звернення уваги); Yo-ho-ho! – Разом! Взяти! (для звернення уваги).

3. Етикетні вигуки – ввічливі слова, що виражають привітання, прохання, подяку, сподівання або прощання. Наприклад: Hi! Hello! – Привіт!; Good night – На добраніч!; Have a nice day! – Гарного дня!; Please! – Будь ласка! (благати про щось); You are welcome! – Будь ласка! (відповідати на подяку).

Також, в англійській мові є вигуки, які заповнюють паузи, нашою мовою це слова-паразити. Наприклад: Um... – Ну...; Er... – Еее...; Like... – Типу...

Окличні речення часто вживаються для вираження негативних емоцій: Jeez, that dude is here again! – Дідько! Цей хлопець знову тут!; Ewww, this cheese stinks! You will not make me eat that! – Фу-у-у, цей сир смердить! Ти не змусиш мене з'їсти це!; Ahem, I am trying to concentrate here! – Кхм-кхм, я взагалі-то намагаюсь зосередитись!; Arthur Badcock? But – he was – he was Heather Badcock's husband. Aren't you perhaps making a little mistake? – Артур Бадкок? Але – він був – він був чоловіком Хізер Бадкок. Ви хіба не помиляєтесь? Окличні слова або будь-який тип окличного речення часто вживають для передачі емоцій, частіше для негативних. Наприклад: What's is that?! – Що це?!; I am hungry! – Я голодний!; Be quiet! – Тихіше! Також, якщо вивчати проблему окличного речення більш глибоко, то слід зауважити на питальні слова «What», «How» та формального підмета «that». Наприклад: **That's** pity! – От жаль!; What's going on?! – Що відбувається?!; How it was?! – Як пройшло?; What is this thing?! – Що це таке?!; What a big building it is! – Яка велика будівля!; What a sad music! – Яка сумна музика! How well you can draw! – Як добре ти малюєш!

Розглянувши приклади з повсякденного життя, перейдемо до твору Джорджо Мойес «До зустрічі з тобою». Першим реченням в романі виступає емоційний вигук з питальним словом «What?» та у відповідь ми отримуємо: «Mr BlackBerry makes me feel like Miss Gooseberry.» The pout again.'I feel like here's always a third person vying for your attention.» Переклад: «– Що?»; «– У товаристві містера Блекберрі я почувуюсь зайвою. – Вона копилить губки. – Таке відчуття, немовби існує хтось третій, хто претендує на твою увагу.» Як бачимо, при перекладі речення є розширенням, але свого сенсу не втрачає. Отже, варто зосереджувати свої зусилля виключно на передачі головної ідеї твору, оскільки основною метою перекладу є не заміна мови, а її збереження [4, с. 123]. В наступному реченні запропонований варіант перекладу може

варіюватись, адже при перекладі треба відштовхуватись від самого контексту, а не як від окремих реплік, абзаців. «What's the problem?» «Legal hitch. Two clauses they're stalling on under section ... signature ... papers ...» His voice is drowned out by a passing car, its tyres hissing in the wet. Переклад: «– А що там?; – Юридична перепона. Два пункти в розділі їм не підходять. Підписи... документи...» Питання: «What's the problem?» має неоднозначний переклад, адже відштовхуючись від граматичної складової можна зрозуміти буквально переклад, як: «В чому є проблема?», але в нашому випадку інтерпретація питального речення: «А що там?» – також є влучним. Речення може виступати як і вигук, так і простим питанням.

Наступною цікавою особливістю англійської мови є те, що погодження з фактами, пропозиціями, чи просто як слово-паразит «Yes» виступає в широкому спектрі варіацій. Вербальне вираження згоди зустрічається на рівні з невербальним. Наприклад: вербальне «Yup», невербальне «Mm-hmm», яке супроводжується жестом «окей». Вербальне погодження можемо простежити в наступному прикладі: «That you, love?» «Yup.» I hung my jacket on the peg, where it fought for space amongst the others. Переклад: «– Це ти, люба?; – «Так» – Я прибрала куртку на вішалку, де вона ледве помістилась серед інших курток. Формальний підмет «that» вказує на те, що це саме його жінка. Якщо не розбивати на дві частини ці словесні зв'язки, то виходить: «То є ти, люба?». Також наступний влучний приклад згоди є: «Are you on nights?»; «Yeah. It's half five.» Переклад: «– Ти на ніч?; – Так. Уже пів на п'яту.» Етикетні вітання в англійській мові не закінчуються на «Hello» та «Hi», а також мають безліч дисперсій, один із прикладів у тексті є наступне речення: «Hey, Granddad.»; «He looked up and smiled.» Мовою перекладу даний вигук буде інтерпретуватись таким чином: «– Здоров, дідусю!»; «Він підвів голову і всміхнувся.» Дружній протест у вигляді «ну-ну» можемо виокремити у наступному реченні: «Now now, Frank, I've told you before. Extras are not included in the minimum wage.» Переклад: «– Ну-ну, Френку, я ж тобі вже казала. Додаткові послуги не входять у мінімальну заробітну платню».

Вигуки, які заповнюють паузи є поширеними не тільки в англійській мові, але й серед інших мовних країн. Влучним уособленням слів-паразитів є подальший приклад: «Um ... Have you ever considered joining the entertainment industry?»; «What, as in pantomime dame?» Граматична трансформація перекладу впливає в прикладі наведеному нижче: «– Гм... Ви коли-небудь замислювались про індустрію розваг?».

Висновки. При розборі роману світової літератури ми застосували компаративний аналіз, який дозволив показати процеси взаємозв'язку вигуків двох мовних культур на рівні літературного твору. Завдяки

прийомам аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення переклад вихідної мови став виражати ідейний задум та емоційну напруженість твору.

Ефективність залучення компаративного прийому при порівнянні літературних творів дозволяє висловити припущення про методологічний потенціал компаративістики. Загалом, компаративний метод поступово набуває статусу рівноправного серед інших методів перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики [Текст]: підручник / Ф.С. Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Воробйова В.Є. Особливості перекладу на слух. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку: тези III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав, 16 березня 2020 року). – Переяслав, 2020. – С. 23–25.
3. Сітко А.В. Відтворення комунікативної семантики англійських інтерогативних конструкцій у перекладі [Текст] : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / Алла Василівна Сітко; наук. кер. А. Г. Гудманян; Нац. авіац. ун-т. – Київ, 2011. – 278 с.
4. Струк І.В., Сітко А.В. Адекватність та еквівалентність у перекладі мовних особливостей. *Sciences of Europe*. Прага (Чехія), 2016. Вип. 10(10). – С. 122–126.

Почапська Г. С.
студентка VI курсу
факультету української й іноземної філології та журналістики
Борисова Т. С.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та прикладної лінгвістики
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна

ПРОФІЛЮВАННЯ ХУДОЖНЬОГО КОНЦЕПТУ *ЖІНКА* В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У сучасному літературознавстві питання суті літератури як науки про художнє слово і про її міждисциплінарність став розглядатися під абсолютно іншим кутом. Старі акценти науки про літературу змістилися

Міжнародна науково-практична
конференція

«РОЗВИТОК ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ
ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ»

23–24 жовтня 2020 р.
м. Одеса

Частина II

Видавник – Південноукраїнська організація
«Центр філологічних досліджень»

Адреса для кореспонденції: 65001, м. Одеса, а/с 332
Електронна пошта: наука@fcenter.org.ua

Сторінка: www.fcenter.org.ua, Т: 099 415 08 03

Підписано до друку 26.10.2020 р. Здано до друку 27.10.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 7,44.
Тираж 100 прим. Зам. № 2710-20.